

مکتب‌دهداری؛ درس‌هایی برای معلمان ورزش

گفت‌وگو با دکتر محمد خبیری و محمدرضا پهلوان

عباس قشمی می‌مند

اشاره

دکتر سید امیر حسینی ضمن تشکر از استادان حاضر در نشست، با اشاره به نقش و اهمیت اخلاق در ورزش و تأثیر مربیان بزرگی مثل مرحوم دهداری بر فرهنگ ورزش و اخلاق‌مداری در ورزش، بحث را با شعری از فرج شاعری دربارهٔ مرحوم دهداری آغاز کرد

ای عزیزان مردی همتای ما پرویز بود
یادگار پوریای عصر ما پرویز بود
آشنا با مشکلات و درد و رنج بچه‌ها
مظهر آزادگی شهر ما پرویز بود
هم معلم، هم مدیر، هم رهنما
رهگشای ورزش ایران ما پرویز بود
نام او پرویز و پروانه صفت در گرد شمع
آنکه سوخت و نمی‌کرد ناله‌ای پرویز بود
استوار همچون دماوند، پر خروش همچون آرس
افتخار شهر آبادان ما پرویز بود
عشق مردم در وجودش ریشه‌ای دیرینه داشت
قلب او لبریز از عشق وطن پرویز بود
جسم او در خاک باشد، راه و رسم او

نقش مربی و تأثیری که مربیان بزرگ و موفق در سرنوشت ورزشکاران ایفا می‌کنند یکی از مفاهیم کلیدی در علوم ورزشی و از جمله موضوعات مهم برای بحث و تبادل نظر پیرامون آن است. «مکتب‌دهداری؛ درس‌هایی برای معلمان ورزش» عنوان یکی دیگر از گفت‌وگوهای مجلهٔ رشد تربیت‌بدنی بود که در اسفندماه ۹۷ در دانشکدهٔ تربیت‌بدنی دانشگاه تهران برگزار شد. در این جلسه دکتر سید امیر حسینی عضو شورای سردبیری نشریه، دکتر مهدی خبیری بازیکن سابق تیم ملی فوتبال و باشگاه هما، نایب رئیس و دبیر کل اسبق فدراسیون فوتبال و عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، آقای محمدرضا پهلوان، معلم ورزش و رئیس اسبق فدراسیون فوتبال در دههٔ ۶۰ حضور داشتند.

تیم ملی فوتبال کشور کسانی بودند که مستقیم زیر نظر مرحوم دهداری در تیم هما کار می‌کردند و این نشان داد که رسیدن به موفقیت در ورزش باید همراه با درس خواندن باشد و این دو منافاتی با هم ندارد. فلسفه ایشان فرایندمحور بود و تمرکز اصلی بر بازیکن بود. بازیکن باید می‌دانست تا یک سنی باید دنبال فوتبال باشد و از آن به بعد باید دنبال زندگی برود.

پهلوان: این روزها در ورزش

اغلب مربیان به دنبال پیروزی هستند، ولی دهداری به‌عنوان یک معلم، قبل از تعلیم به دنبال تهذیب و اخلاق و پایبندی به اصول بود و هیچ‌گاه در زندگی مصطلحات اندیشی را وجهه کار خود قرار نداد و از اصول خود حتی اگر بزرگ‌ترین خسران به او می‌رسید، کوتاه نمی‌آمد. بنابراین مهم‌ترین ویژگی دهداری در معلم بودن اوست. دهداری برای اخلاق خیلی زحمت کشید طی مدتی که در فوتبال با ایشان همکاری داشتم معتقدم فوتبال برای او هیچ‌گاه یک هدف نبود، بلکه وسیله‌ای برای ارتقای اخلاق، مسئولیت‌پذیری، خدمت به دیگران، رعایت نزاکت و ادب و نظم بود. همان چیزی که فلسفه تربیت‌بدنی را شکل می‌دهد در نظر مرحوم دهداری عملی شده است. دهداری از ورزش در درجه اول برای پرورش شخصیت آدم‌ها استفاده می‌کرد، چون ورزش جاذبه داشت. بنابراین، کسانی که در این حیطه حضور داشتند رعایت می‌کردند و در نهایت این رفتارهای اخلاقی نهادینه می‌شد. دهداری از ورزش به‌عنوان یک ابزار برای شکل دادن به شخصیت افراد استفاده کرد و تأثیر بسیار زیادی نیز در ورزش کشور داشت، اما حیف که به لحاظ شرایط جامعه و رواج لمپنیسم در فوتبال، اجازه بروز این تفکر در جامعه کمتر داده شد. تمام زندگی

مرحوم پرویز دهداری یکی از مربیان بزرگ و نام‌آشنای کشور است که مکتب دهداری را در ورزش کشور به وجود آورد و نه تنها بر زندگی خیلی از ورزشکاران تأثیر گذاشت، بلکه پایه‌گذار یک مکتب فرهنگی و اخلاقی برای ورزش کشور شد

تا ابد دارد چون که او پرویز بود مرحوم پرویز دهداری یکی از مربیان بزرگ و نام‌آشنای کشور است که مکتب دهداری را در ورزش کشور به وجود آورد و نه تنها بر زندگی خیلی از ورزشکاران تأثیر گذاشت، بلکه پایه‌گذار یک مکتب فرهنگی و اخلاقی برای ورزش کشور شد. بنابراین با توجه به اینکه معلمان تربیت‌بدنی با دانش‌آموزان سروکار دارند و رفتار آن‌ها در زندگی‌شان بسیار مؤثر است، بحث امروز به مکتب دهداری و درس‌هایی که معلمان ورزش از این مکتب می‌توانند بگیرند، اختصاص دارد. برای شروع لطفاً درباره نقش مربیان سازنده و موفق در فرهنگ کشور صحبت کنید؟

دکتر خیبری: فکر می‌کنم اولین نقش یک مربی در هر زمینه ورزشی و به‌ویژه فوتبال به فلسفه مربیگری و معلمی او برمی‌گردد. معیار تشخیص مربیان بزرگ به گفته بسیاری از روشنفکران تربیت‌بدنی بر اهمیت فلسفه مربیگری به‌عنوان معیار اندازه‌گیری مربیان است. مرحوم دکتر رحمت‌الله صدیق در کتاب فراتر از پیروزی، مربیان بزرگ را کسانی می‌داند که دارای یک فلسفه روشن برای کار خودشان هستند. دهداری از جمله مربیانی بود که با فلسفه مربیگری خودش زندگی کرد و با آن فلسفه نیز کار می‌کرد. فلسفه مربیگری او بر دو محور اساسی اخلاق و تحصیل بود. همیشه نگران بازیکنان بود که تحصیل کنند و زندگی خود را بسازند. همواره دنبال این بود که بازیکنانش به بهترین مدارس بروند. بنابراین مکتب دهداری فراتر از فوتبال است. وقتی ۱۶ ساله بودیم دهداری ما را به‌عنوان بازیکنان آینده‌دار باشگاه شاهین جمع کرد و از ما پرسید برای چه در باشگاه شاهین حضور داریم؟ پس از پاسخ‌های متعدد بازیکنان، دهداری شرط رسیدن به خواسته‌های تمامی بازیکنان را رعایت اخلاق و درس خواندن معرفی کرد. در سال ۱۳۵۳ تعداد ۶ نفر از اعضای

ورود به زمین تمرین لباس یک بازیکنی مشکل داشت، نباید وارد زمین می‌شد و حتماً باید سر موقع به تمرین می‌آمد. خط قرمز او در زمین فوتبال این بود که در زمین به داور کاری نداشته باشیم و این روزها که در فوتبال ما همه با داور کار دارند برای مرحوم دهداری داور در زمین احترام خاصی داشت و حتی در یکی از بازی‌ها که پیروزی برای ما مهم بود، اجازه اعتراض به ما را نداد و ما بازی را باختیم. یعنی طوری ما را تربیت کرده بود که در زمین به هیچ تصمیم داور اعتراض نمی‌کردیم. حتی در یکی از مسابقات به دلیل اعتراض یکی از بهترین بازیکنان تیم، او را از بازی بعدی که با تیم پرسپولیس بود، کنار گذاشت. اما امروزه ذهن بازیکن متوجه بازی نیست و به دنبال اثرگذاری بر داور و تماشاچیان است. از نظر مرحوم دهداری وقتی ذهن یک بازیکن به داور، متوجه شود، تمرکز از دست می‌رود. امروزه روان‌شناسی تمرکز در ورزش خیلی مهم است و روی این مسائل در زمین مسابقه خیلی تأکید می‌شود. دهداری مسئله عدم اعتراض به داور را تنها از منظر رعایت اخلاق توصیه نمی‌کرد بلکه معتقد بود به لحاظ فنی این اعتراضات تمرکز بازیکنان را می‌گیرد. در بازی ژاپن و ایران در جام ملت‌های آسیا، تمرکز بازیکنان ما روی اعتراض به داور رفت، ولی تمرکز بازیکنان ژاپن روی زمین بود. انضباط آقای دهداری فقط این نبود که بازیکنان به لحاظ اخلاقی خوب رفتار کنند بلکه به دنبال تأثیر متقابل این انضباط در زمین بازی به وسیله بازیکنان نیز بود. دهداری هیچ‌گاه اجازه نمی‌داد که یک بازیکن تک‌روی کند و سفت و سخت به مسائل انضباطی دقت می‌کرد. هرگز در تیم ملی اجازه نداد اصول تیمی و همبستگی تیم از بین برود. از لامباردی مربی بزرگ فوتبال آمریکایی نقل می‌کنند که یک روز خانواده‌اش در محل اردوی تیم مهمانش بودند و موقع غذا، خانم آقای باردی تقاضای دسر می‌کند که آقای باردی می‌گوید هر چه بقیه اعضای تیم خوردند اعضای خانواده هم باید میل کنند. این نشان می‌دهد مربیان بزرگ تا چه حد بر اصول خود پایبند هستند.

مرحوم دهداری صرف ساختن شخصیت آدم‌ها شد. دهداری تنها دنبال تربیت فوتبالیست خوب نبود، به همین دلیل برای فوتبالیست‌های محصل و درس‌خوان احترام قائل بود و هدفش از درس خواندن ورزشکاران نیز برای کسب مدرک نبود، بلکه دنبال افزایش دانش و مفید بودن آن‌ها برای جامعه بود. هر حرکت دهداری در هر روز یک درس بود و این، نتیجه شیوه تربیت غیرمستقیم او بود. در آموزه‌های دینی ما نیز به تربیت غیرمستقیم اشاره شده است و اگر دهداری جاذبه خوبی داشت به دلیل پیشینه خوب و همچنین اعتقاد عملی به آموزه‌های خودش بود. دهداری خودش عامل بود و بعداً دیگران را دعوت به عمل می‌کرد. از دوستانش می‌شنیدم که از مرحوم دهداری حساب می‌بردند و علی‌رغم سن بالاتر، سعی می‌کردند اصول مرحوم دهداری را رعایت کنند. تنها چیزی که معتقدم در ماندگاری مکتب دهداری تأثیر داشته، سلامت نفس و عمل کردن ایشان به اصول بوده است.

دکتر امیر حسینی: تیم‌گارد مربوط به اواخر دهه ۴۰ بود. خاطره‌ای برای من تداعی شد که اواخر دهه ۴۰ در تیم نوجوانان گارد بودم و فوتبال بازی می‌کردم. سرپرست تیم جمعه ما را به منزل دهداری برد. دهداری در آنجا در صحبت‌هایش به ما فوتبالیست‌ها گوشزد کرد که علاوه بر فوتبالیست بودن باید درس بخوانیم و به پدر و مادر نیز احترام بگذاریم. دهداری به درس خواندن در کنار ورزش خیلی تأکید کرد. وی ضمن تأکید بر اصول اخلاقی و درس خواندن، بر مسائل انضباطی نیز تأکید داشت. لطفاً درباره توجه مرحوم دهداری به اهمیت نظم و انضباط در تیم‌های ورزشی و بین بازیکنان نکاتی بیان کنید.

دکتر خبیری: ویژگی مرحوم دهداری این بود که از لحاظ فنی بسیار به فوتبال مسلط بود. او یک مربی فوق‌العاده در فوتبال بود و بازیکنان را انتخاب می‌کرد. اولویت ایشان در کار کردن با بازیکنان به مسائل انضباطی برمی‌گشت. اگر در حین

**مرحوم دهداری
سفارش پذیر نبود
و بازیکن را بنا به
سفارش اشخاص
مختلف، حتی از
بهترین دوستانش
و مسئولین فوتبال
نمی‌پذیرفت**

**دهداری مسئله
عدم اعتراض به
داور را تنها از
منظر رعایت اخلاق
توصیه نمی‌کرد
بلکه معتقد بود
به لحاظ فنی این
اعتراضات تمرکز
بازیکنان را می‌گیرد**

دهداری همواره با کمترین امکانات بهترین نتیجه را گرفت. در سال ۶۶ و ۶۷ میزان بودجه فدراسیون فوتبال مبلغ یک میلیون و ششصد هزار تومان بود و به مریدان تیم ملی حقوقی پرداخت نمی‌شد. و تنها به آقای وطن‌خواه ماهی شش هزار تومان می‌دادیم که آن هم گاهی دوماه به ایشان پرداخت نمی‌شد. در بحث تدارکاتی بسیار در مضیقه بودیم، ولی نتایج خوبی می‌گرفتیم. در سختی‌ها دهداری چنان به بازیکنان روحیه می‌داد که آن‌ها فکر می‌کردند در بهترین شرایط هستند. مرحوم دهداری طوری بازیکنان را تربیت کرده بود که به لحاظ مالی خود را بی‌نیاز می‌دانستند و برای بازی به دنبال معیارهای مادی نبودند، بلکه طبق مکتب دهداری باید براساس معیارهای معنوی، اخلاقی و مسئولیت‌پذیری برای میهن خودشان بازی می‌کردند. وی بازیکنان را مسئولیت‌پذیر بار آورده بود. یک معلم تا زمانی که خودش عمل نکند و از سلامت نفس برای ماندن بر سر اصولش برخوردار نباشد، موفق نخواهد شد. یک معلم باید ویژگی‌های پدرگونه داشته باشد و مرحوم دهداری به واقع نقش یک پدر را برای بازیکنانش داشت. از مسواک زدن به عنوان جزئی‌ترین امور زندگی تا چگونگی رفتار با فرزندان و پدر و مادر و دوستان را به بازیکنانش یاد می‌داد. دهداری با بازیکنانش زندگی می‌کرد و تمامی جزئیات زندگی آن‌ها را می‌دانست و برای زندگی آن‌ها دل می‌سوزاند. وقتی یک بازیکن در زندگی آرامش داشته باشد نتیجه فنی خوبی در زمین خواهد داشت و مرحوم دهداری درس زندگی به بازیکنانش می‌داد و از تمام ابزارها برای تربیت بازیکنان استفاده می‌کرد. به همین دلیل هر فردی با یک دوره شاگردی، ایشان بعدها در جامعه فردی مؤثر بوده است.

کمتر آدم‌هایی داریم که با دهداری هم‌نشین بوده باشند و خدمت‌گذار جامعه نباشند که همه این‌ها نتیجه رفتار و رویکرد مکتب پرویز دهداری بوده است. اگر آقای دکتر خیبری در عرصه ورزش و

مرحوم دهداری نیز به هیچ‌یک از اعضای تیم اجازه تکراری در اردوی تیم را نمی‌داد و همبستگی تیمی در زمان او بسیار مهم بود. امروزه بعد از گذشت ۵۰ سال همچنان اعضای تیمی که زیر نظر مرحوم دهداری فوتبال می‌کردیم گاهی دور هم جمع می‌شویم و همه این‌ها نتیجه نهادینه کردن روحیه همبستگی توسط مرحوم دهداری در تک‌تک بازیکنانی بود که زیر نظر وی فعالیت می‌کردند. بنابراین مکتب دهداری علاوه بر کارکرد اخلاقی، کارکرد فنی نیز داشت. مریدان می‌توانند با روش‌های اخلاقی، از لحاظ فنی نیز بازیکنان را به بالاترین سطح برسانند.

پهلوان: مرحوم دهداری در بحث نظم و انضباط به دنبال وسیله‌ای برای تربیت و ساختن آدم‌ها بود و در وهله اول خودش این تمرین را رعایت می‌کرد و هیچ‌موقع خودش سر تمرین دیر نمی‌آمد و همیشه قبل از تمرین در زمین بود. بنابراین تأکید می‌کنم که یکی از دلایل عدم موفقیت برخی از مریدان در نهادینه کردن رفتار در بازیکنان به عدم رعایت این رفتارها توسط خود مریدان برمی‌گردد. نظم و انضباط فراتر از مسائل اخلاقی در وهله بعد، کارکرد فنی و ورزشی نیز داشت. نظم و ترتیب مدنظر مرحوم دهداری بخشی از درس زندگی بود که متعلق به مکتب اوست. درآموزه‌های دینی نیز به نظم در امور تأکید بسیار شده است. برای مرحوم دهداری رعایت انضباط به قدری مهم بود که حتی بعد از استعفای دسته‌جمعی ۱۴ بازیکن تیم ملی بعد از بازی‌های آسیایی ۱۹۸۵، دهداری به دنبال بازیکنان جدیدی گشت و تیم ملی را مجدداً ساخت و کسانی را به تیم ملی آورد که بعدها بهترین نسل فوتبال ایران شدند. یکپارچگی و یکرنگی و همبستگی در تیم برای دهداری بسیار مهم بود. بنابراین مرحوم دهداری علاوه بر مسائل اخلاقی، تسلط زیادی نیز بر مباحث فنی داشت و اولین بار در ایران بحث هافبک دفاعی را مرحوم دهداری با آقای فنونی‌زاده مطرح کرد. مهم‌تر از همه این‌ها، تمام کسانی که در کادر فنی تیم در کنار ایشان بودند باید اصول مورد نظر دهداری را رعایت می‌کردند. مرحوم

درس موفق بوده است به دلیل تربیت خوب در مکتب دهداری است.

دکتر امیر حسینی: آقای دکتر خیبری، شما چند مقاله علمی و پژوهشی دارید؟
دکتر خیبری: حدود ۱۴۰ مقاله و بیش از ۳۵ کتاب. من بچه درس خوانی نبودم و سه سال در دوران مدرسه مردود شدم. یک زمانی مرحوم دهداری همراه با تیم پیکان می‌خواست به اروپا برود و من را صدا زد و گفت «تو در تیم هستی، ولی چون دیپلم خودت را نگرفته‌ای، من مجبورم فرد دیگری را ببرم.»

گفتم «آقای دهداری، من دیپلمم را خواهم گرفت.» دهداری گفت من با مدیر مدرسه شما صحبت کردم و گفته شما اصلاً مدرسه نمی‌روی، چطور می‌خواهی دیپلم بگیری؟ گفتم «من با مدیر صحبت می‌کنم.» فردای آن روز با آقای الوند، مدیر مدرسه، صحبت کردم و گفتم اگر شما مرا برای ادامه تحصیل نپذیرید، آقای دهداری مرا با خود به اروپا نمی‌برد و آقای الوند پذیرفت که مرا برای تحصیل معرفی کند. بنابراین در نتیجه فشارهای مرحوم دهداری من درس خواندم و در خردادماه در امتحانات قبول شدم و دیپلم گرفتم و تیرماه همراه تیم به اروپا رفتم و بعد از برگشتن از اروپا، مرحوم دهداری گفت: «به شرطی تو را برای تیم ملی انتخاب می‌کنم که به دانشگاه بروی» و باز هم با پیگیری مرحوم دهداری من در رشته روان‌شناسی به صورت شبانه در دانشگاه پذیرفته شدم و به دلیل علاقه به فوتبال به دانشگاه می‌رفتم تا آقای دهداری اجازه تمرین فوتبال و بازی کردن به من را بدهد و علی‌رغم همه این‌ها دهداری می‌گفت «دو روز در هفته بیشتر نباید تمرین کنی.» بعدها هم با اصرار مرحوم دهداری برای ادامه تحصیل به خارج از کشور رفتم. بنابراین روند زندگی من عوض شد. در خارج از کشور نیز قرار بود با شراکت چند نفر پمپ بنزین بخریم و من برای جمع‌آوری پول به ایران آمدم و همین که به دیدن مرحوم دهداری رفتم و برای ایشان شرح ماجرا را توضیح دادم، گفت «تو درس خواندی که پمپ بنزین بزنی. باید بیایی و برای مملکت خودت خدمت کنی.»

این خاطرات را توضیح دادم تا نشان بدهم مکتب دهداری چگونه روی بازیکنان و آدم‌ها تأثیر می‌گذاشت.

پهلوان: همه آدم‌هایی که به نوعی با دهداری کار کردند بعدها آدم‌های مؤثری برای جامعه شدند. وی انسان عجیب و با نفوذی بود.

دکتر امیر حسینی: یاد می‌آید زمانی که ایشان مریض شد و به لندن رفت و فوت شد چقدر مردم گریه کردند و چه بسیار کسانی که حاضر بودند برای ایشان کلیه اهدا کنند.

پهلوان: در حدیث داریم که «عز المؤمن استغناؤه عن الناس». مرحوم دهداری کاملاً خودش را بی‌نیاز می‌دانست، در حالی که نیازمند بود و همیشه می‌گفت «فقیر هستیم ولی گدا و حقیر نیستیم.» مرحوم دهداری در زندگی در تنگناهای سختی قرار گرفت، ولی هیچ‌گاه دست جلوی کسی دراز نکرد. یعنی در عین نیاز مناعت طبع داشت. آقای دهداری چون سالم زندگی می‌کرد چیزی نداشت و بعد از خودش نیز چیزی به لحاظ مالی نداشت. ایشان دنبال مادیات دنیایی نبود و این در حالی است که اگر اراده می‌کرد می‌توانست صاحب مقدار زیادی پول شود، اما همیشه خودش را بی‌نیاز می‌دانست. بنابراین یکی از رموز موفقیت آدم‌ها همین مناعت طبع است. بدهکار هیچ‌کسی نبود و این خیلی مهم است.

دکتر خیبری: مرحوم دهداری بسیار به دیگران کمک می‌کرد و اجازه کارهای خلاف به بازیکنانش را نیز نمی‌داد. یادم هست برای کمک به یکی از بازیکنان به میزان ۴۰ هزار تومان کمک کرد. حتی وقتی پدرم در سال ۱۳۵۰ خانه خریده بود و یک مبلغی کم داشت مرحوم دهداری یک چک به مبلغ ۱۰ هزار تومان به من داد و علی‌رغم اصرار پدرم، مرحوم دهداری گفت این پول کمک نیست. مرحوم دهداری با وجود اینکه به لحاظ کلی امکانات زیادی در اختیار داشت، ولی هیچ‌گاه سوءاستفاده نکرد.

پهلوان: مرحوم دهداری با وجود مناعت طبع، این مناعت طبع را برای خودش رعایت می‌کرد، ولی برای بازیکنان و اعضای تیم

مکتب دهداری بر اخلاق، تحصیل و اولویت بندی در زندگی ورزشکاران تأثیر زیادی داشت و این اولویت بندی که برخی از مربیان آن‌ها را ایمان، تحصیل، ورزش و خانواده نام گذاری می‌کنند، نشان می‌دهد که در الگوی مدیریتی مرحوم دهداری این الگوها به خوبی رعایت شده است

و حتی دیگران از این اصل عبور می‌کرد. یادم هست قرار بود بانک صنعت و معدن به تیم ما کمک کند و مدیر عامل بانک، من و مرحوم دهداری را مدتی در دفتر خودش منتظر گذاشت و مرحوم دهداری با ناراحتی از دفترشان بیرون آمد. این یعنی اینکه دهداری حاضر بود برای دیگران خودش را بشکند.

دکتر امیرحسینی: پس به‌طور کل آقای دهداری یک مربی دارای مناعت طبع، دارای استقلال رأی، دارای روحیه نظم و انضباط تیمی، اخلاق‌گرا بود و تأثیرپذیر نبود.

پهلوان: در آن سال‌ها آقای دهداری دارای نفوذ خاصی بود و به دلیل دوستی با دکتر کلاتری، وزیر کشاورزی آن زمان و رئیس کنونی سازمان حفاظت محیط‌زیست، خیلی از کارهای تیم ملی فوتبال از طریق سفارش‌های ایشان حل می‌شد، ولی علی‌رغم همه این‌ها هیچ‌گاه مرحوم دهداری سفارش‌پذیر نبود و بازیکن را بنا به سفارش اشخاص مختلف، حتی از بهترین دوستانش و مسئولین فوتبال نمی‌پذیرفت.

دکتر خبیری: مرحوم دهداری به‌عنوان یک مربی و معلم خیلی روی مسائل روحی و روانی بازیکنان کار می‌کرد. یادم هست در یکی از مسابقات تیم پرسپولیس در آبادان، مرحوم دهداری جواد الله‌وردی را به‌عنوان بازیکن دفاع وارد میدان کرد. الله‌وردی در نیمه اول آن مسابقه بازی خوبی انجام نداد و علی‌رغم همه این‌ها در بین دو نیمه از الله‌وردی تعریف کرد و گفت: «آقا جواد وقتی رفتی داخل زمین محکم و خیلی سفت و سخت بازی کن.» جواد الله‌وردی وقتی در نیمه دوم وارد زمین شد به قدری خوب بازی کرد که انگار زیر و رو شده بود و همه این‌ها در نتیجه اعتماد به نفسی بود که مرحوم دهداری به وی داده بود. البته اصولی برای خودش داشت. وقتی بازیکنی دیر می‌آمد حتماً باید روی نیمکت بیرون مسابقه می‌نشست و داخل ترکیب تیم قرار نمی‌گرفت.

پهلوان: در آن سال‌های دفاع مقدس، تفکر باشگاهی زیاد در ایران رواج نداشت، ولی ما تمام ایران را درگیر فوتبال کردیم. ما جام فلک و نصر را بین شهرستان‌ها و بخش‌های آن‌ها گذاشتیم و بدون یک ریال

هزینه فوتبال را در ایران گسترش دادیم. روحیه کار زیاد در زمان دفاع مقدس بر ورزش خیلی حاکم بود و مدیران کنونی کشور باید اقتصاد مقاومتی را از آن دوران جنگ بیاموزند. وقتی ما می‌دیدیم که مرحوم دهداری در تیم ملی یک ریال پول نمی‌گیرد روی همه ما تأثیر می‌گذاشت.

جمع‌بندی

دکتر امیرحسینی: فردی مثل یوسین بولت، دو دهه زحمت کشید و تمرین کرد و در کمتر از دو دقیقه در المپیک دوید، ولی ۹ مدال طلا به دست آورد. بنابراین وقتی زندگی قهرمانان بزرگ را مطالعه می‌کنیم به نقش زیاد مربیان در سرنوشت آن‌ها پی‌می‌بریم. مکتب دهداری بر اخلاق، تحصیل و اولویت‌بندی در زندگی ورزشکاران تأثیر زیادی داشت و این اولویت‌بندی که برخی از مربیان آن‌ها را ایمان، تحصیل، ورزش و خانواده نام‌گذاری می‌کنند، نشان می‌دهد که در الگوی مدیریتی مرحوم دهداری این الگوها به خوبی رعایت شده است. باید قصه‌های مختلفی از مکتب دهداری برای مربیان کنونی ورزش بیان شود و کسانی که عاشق کارشان باشند می‌توانند هم زندگی خود و هم دیگران را بسازند و مرحوم دهداری چنین نقشی داشته است. امیدواریم که مربیان ورزشی ما در سال‌های آینده از این مکتب درس و الگو بگیرند. جا دارد که رسانه‌ها در این زمینه بیشتر توجه کنند.

پهلوان: یک ظلم در حق دهداری این است که رسانه‌های مکتوب و نمایشی خیلی کم به مکتب دهداری می‌پردازند. واقعاً باید از زندگی ایشان درس بگیریم. بحث خانواده که مرحوم دهداری بسیار به آن اعتقاد داشت خیلی اهمیت دارد. اگر رسانه بخواهد به فوتبال و ورزش این مملکت خدمت کند باید زندگی وی را به تصویر بکشد. رسانه باید نشان دهد که مرحوم دهداری بدون توجه به مسائل مادی، با رعایت اصول، اخلاق و تلاش و پشتکار به همه موفقیت‌ها رسیده است.

رسانه باید نشان دهد که مرحوم دهداری بدون توجه به مسائل مادی، با رعایت تلاش و پشتکار به همه موفقیت‌ها رسیده است